

Hoe werkt De Stemmenkampioen?

Prof. Frank Thevissen
schrijft een boek over
veelbesproken peiling

“Onze ambitie is niet om de verkiezingen te voorspellen, wat velen ons toch willen toedichten. Het gaat er om te bepalen wie kiest wat, wanneer en waarom.” Dat zei professor Frank Thevissen tijdens een voordracht voor het LVV over De Stemmenkampioen, de internetpeiling die zowel bij politici als bij de specialisten al voor heel wat discussie heeft gezorgd.

VUB-prof. Frank Thevissen is de man achter De Stemmenkampioen, de internetpeiling die Het Laatste Nieuws sinds 2004 organiseert. Hij werkt naarstig aan een boek waarin een pak resultaten van drie jaar peilen naar het stemgedrag van ruim 22.000 deelnemers zal aan bod komen.

Aan de hand van maar liefst 60 slides bracht Thevissen voor het LVV-publiek een boeiend verhaal met de bedoeling de vooroordelen tegenover de peiling één voor één te ontkrachten.

Intussen zijn vooral de politici overgevoelig geworden aan de peilingen van Thevissen waar nu toch al zo'n 22.000 mensen aan deel nemen. Doelstelling is zelfs om tot 50.000 deelnemers te komen. Naar aanleiding van de komende gemeenteraadsverkiezingen wordt zelfs gepeild in een aantal grote steden.

Lees blz. 3

Prof. Frank Thevissen: “Het gaat er om te bepalen wie kiest wat, wanneer en waarom.”
Foto Luc Van Braekel

De virtuele Wetstraat

VUB-professor Frank Thevissen heeft tijdens een voordracht voor het Liberaal Vlaams Verbond de invloed van peilingen op kiezers sterk gerelativeerd. Politieke peilingen brengen sommige kiezers zelfs in de war. Ook maakt hij komaf met de alom geprezen opvatting van politieke communicatoren dat er in de laatste weken voor een verkiezing nog veel zieltjes zijn te winnen door intense campagnes. Weggesmeten geld, zegt Thevissen. Slechts tien procent zou net voor de verkiezingen nog niet hebben beslist op wie te stemmen.

In de Wetstraat wordt daar voorlopig nog heel anders over gedacht. Telkens zich een peiling aankondigt, stijgt de spanning en kijken politici bang uit naar de uitslag van hun partij of hun plaats in de populariteitslijstjes. Vaak is heel hun communicatiebeleid afgestemd op de periodes dat er wordt gespeeld.

Medewerkers worden in stelling gebracht om ministers zo veel mogelijk in de media te brengen. De resultaten van de peilingen komen op de tafels van de partijstrategen en communicatie-adviseurs die ze grondig tegen het licht houden om er de gepaste conclusies uit te trekken.

Is het wel goed dat politici te fel hun beleid en hun handel en wandel door dergelijke peilingen laten bepalen? Misschien niet. Maar ze twijfelen omdat er geen onomstotelijk bewijs is dat die peilingen helemaal geen invloed hebben op de mensen. Ze voelen ook aan dat peilingen vaak een toon zetten, als het ware een virtuele wereld creëren, waarbij het gevaar bestaat dat twijfelende kiezers zich toch van de verliezers in de peilingen afwenden, omdat mensen nu eenmaal niet graag kiezen voor partijen die verliezen. Neem nu de VLD. De partij scoort niet zo best in de laatste peilingen. Maar betekent dit ook dat die partij het zo slecht doet in de regeringen? Neen toch? Een partij kan je toch niet afrekenen op basis van een peiling? Enkel de verkiezingsuitslag telt toch?

Maar zo simpel ligt het blijkbaar niet. De uitslag van de peilingen zijn een belangrijk onderdeel geworden van de strategie van politieke partijen. Misschien zijn ze daarin wel wat te veel meegaand en leggen ze niet genoeg uit dat er in de eerste plaats goed moet bestuurd worden en de grote vuurproef op de verkiezingsdag plaatsvindt? Nu sturen ze hun standpunten bij wanneer uit peilingen blijkt dat mensen zich verder van hun eigen standpunten verwijderen. Ze bespelen de thema's waarvan peilingen zeggen dat ze bij de kiezers

aanslaan, dat ze "sexy" zijn en "in de peilingen" veel stemmers opleveren. Het is dan ook heel normaal dat partijen en politici op peilingen afgerekend worden. Ze hechten er zelf te veel belang aan.

Maar dit neemt niet weg dat Thevissen wel over een pak informatie beschikt die de partijen misschien kan uitleggen waarom tijdens zo'n peiling iemand plots van de ene naar de andere partij overstapt, of waarom mensen ook in moeilijke tijden hun partij trouw blijven. Misschien moeten de partijen die resultaten van Thevissen eens bekijken in plaats van te staren naar de procentjes meer of minder in de populariteitspoll.

Een andere vaststelling. Uit het doctoraat van Peter Van Aelst (*) blijkt dat ook de media in verkiezingstijd niet zo'n verpletterende rol spelen of themazettend zijn.

Na de verkiezingen van mei 2003 kwam de pers bij de politiek onder vuur omdat ze een te grote invloed zou hebben op het verloop van campagnes. Nu blijkt dat niet die media, maar de politici zelf en het

publiek de thema's zetten. In de campagne van 2003 plaatsten de politici het thema van de werkgelegenheid op de verkiezingsagenda. De media namen dit over en de publieke opinie praatte mee. Buiten de verkiezingscampagnes hebben de media blijkbaar meer macht om zelf thema's op de agenda te plaatsen.

Het enige waarop de media dan weer wel invloed hebben, aldus Van Aelst, is de populariteit van politici. Voor de naambekendheid en het imago zijn de media onmisbaar. Voor partijen speelt dat dan weer minder.

Het klopt tenslotte niet dat de media nu minder inhoudelijker zouden berichten dan vroeger. Integendeel. De opvatting dat het vroeger gouden tijden waren voor Wetstraatjournalisten haalt Van Aelst haarfijn onderuit. Het ongenoegen over de media is iets van alle tijden.

Naast het relativeren van de macht van opiniepeilingen, moet dus ook de macht van journalisten op de politiek genuanceerd worden. Maar leg dat maar eens uit aan een politicus.

(*) Peter Van Aelst.

Toeschouwer, speler of scheidsrechter? Een empirische studie over de rol van de media in de verkiezingscampagne van 2003. Antwerpen, 2006; 341 blz.

VOLKSBELANG

wordt uitgegeven door de vzw Liberaal Vlaams Verbond, Stichting Vanderpoorten

Verantwoordelijke uitgever:

Piet van Brabant - Sorellaan 27 - 8670 Koksijde

Hoofdredactie:

Bert Cornelis Bert@Reflex.tc.be

Vormgeving:

Ilde Cogen ilde.cogen@vld.be

Secretariaat:

Luc Pareyn - Liberaal Archief
Kramersplein 23 - 9000 Gent
tel. 09/221.75.05 - fax: 09/221.12.15
www.liberaalarchief.be
luc.pareyn@liberaalarchief.be

“Onze ambitie is niet om de verkiezingen te voorspellen, wat velen ons toch willen toedichten. Het gaat er om te bepalen wie kiest wat, wanneer en waarom.” Dat zei professor Frank Thevissen tijdens een voordracht voor het LVV over De Stemmenkampioen, de internetpeiling die zowel bij politici als bij de specialisten al voor heel wat discussie heeft gezorgd.

Thevissen is de man achter De Stemmenkampioen, de internetpeiling die Het Laatste Nieuws sinds 2004 organiseert. Via de website kan de deelnemer die zich registreert, meedoen aan de peiling waarbij naar de electorale voorkeur wordt gevraagd. Verder wordt gepeild naar de populariteit van prominente politici en gevraagd naar de politieke actualiteit. Eén keer per maand kan men ook zijn stem uitbrengen voor de “imagoscan90”, waar gevraagd wordt naar een selectie van 12 politici. Aan de deelname is een wedstrijd met prijzen verbonden zoals een weekverblijf voor 2 personen in een hotel in de Dominicaanse Republiek, of een flatscreen-tv.

Vooroordelen

Van bij het begin van De Stemmenkampioen kreeg de peiling veel kritiek, vooral vanuit de hoek van de “andere” peilers. Voor sommigen zijn dergelijke polls uiterst kwetsbaar voor manipulatie, de deelnemers zouden gericht mobiliseren om te beïnvloeden. De peiling heeft geen enkele representativiteit omdat het gaat om een peiling onder internetgebruikers. Het zouden alleen maar lezers van Het Laatste Nieuws zijn die deelnemen, enzovoort. Politicoloog Carl Devos vindt zelfs dat de resultaten meer over het panel zeggen dan over de politieke realiteit en de KU-Leuvenprofessor Marc Swyngedouw maakt zich sterk dat wetenschappers aan dergelijke dingen niet mogen meedoen. In een meest verregaande reactie werd Thevissen een “operetteprofessor” genoemd.

Intussen zijn vooral de politici overgevoelig geworden aan de peilingen van Thevissen waar nu toch al zo’n 22.000 mensen aan deel nemen. Doelstelling is zelfs om tot 50.000 deelnemers te komen. Naar aanleiding van de komende gemeenteraadsverkiezingen wordt zelfs gepeild in een aantal grote steden. Aan de hand van maar liefst 60 slides bracht Thevissen een boeiend verhaal met de bedoeling de vooroordelen tegenover de peiling één voor één te ontkrachten.

Vooreerst zegt Thevissen dat het niet om een klassieke peiling gaat, zoals La

Prof. Frank Thevissen, de man achter De Stemmenkampioen: “Drievierde van de deelnemers is matig tot niet politiek geïnteresseerd.” Foto Luc Van Braekel

“Wij voorspellen geen verkiezingsuitslag”

Libre Belgique of de VRT/De Standaard uitvoeren. “Onze ambitie is niet om de verkiezingen te voorspellen, maar wel om na te gaan wie voor wat, wanneer en waarom kiest. We voorspellen niet, maar voeren een verklarend onderzoek uit”, zegt Thevissen, die deze methode als studiemateriaal voor politieke partijen veel interessanter vindt, dan de klassieke peilingen.

Alle lichten sprongen op rood toen De Stemmenkampioen het dichtst bij de verkiezingsuitslag van juni 2004 zat. Er kwamen zelfs concurrenten op de markt uit de universiteiten van Gent, Hasselt, Leuven en Antwerpen, vanuit een hoek waar de peiling van Thevissen ongemeen harde kritiek kreeg.

Boek op komst

De peiling loopt in samenwerking met Het Laatste Nieuws, de krant die geregeld een neerslag geeft van de resultaten. Maar die redactionele neerslag omvat slechts 4% van het totaal aan gegevens, zegt Thevissen. De professor is dan ook aan een boek bezig waar een ruimere kijk op de resultaten zal gegeven worden. Omdat de peiling heel snel kan uitgevoerd worden (binnen de 24 uur antwoordt 80%) kunnen tijdens campagnes stemverschuivingen gemeten worden. Thevissen relatieve

veert die verschuivingen en zegt dat de dynamiek miniem is, wat betekent dat verkiezingscampagnes niet zo’n grote invloed hebben: 60% zijn stabiele kiezers, 25% zijn onbeslist die vaak tussen verkiezingen van partij veranderen en een signaal geven en slechts 10% is echt onbeslist. Thevissen pleit er dan ook voor om campagnes over een langere tijd te spreiden, de sperperiodes af te schaffen en het gebruik van meer media in de campagnes toe te laten. Wel moet er een soort van plafonnering van de uitgaven blijven, vindt de professor van de VUB.

Ander interessant materiaal komt, aldus Thevissen, uit de stemverschuivingen; van waar komen kiezers en waar gaan ze naar toe? Tevens peilt hij naar de motieven van hun veranderend stemgedrag en meet hij de afstand tussen een partij en bepaalde opinies.

Hoe betrouwbaar is De Stemmenkampioen? Prof. Thevissen: “Het systeem is goed beveiligd. De resultaten gaan in een kluis waar niemand aan kan. Het programma bestaat uit zo’n 23 beveiligingsleutels. “Er zijn pogingen tot manipulatie, maar het systeem ziet dit en die halen we er uit”.

Onbeslist tellen mee

De kritiek dat de peiling niet representa-

tief zou zijn, beantwoordt Thevissen met “dat klopt”. Maar relevant is dit niet, omdat de doelgroep niet geselecteerd is, zoals bij andere peilingen. Iedereen die dat wil, kan meedoen. Dat de deelnemers enkel politiek geïnteresseerden zouden zijn, is volgens Thevissen niet juist. Drievierde is matig tot niet politiek geïnteresseerd. En dat zijn ook kiezers. Een andere sterkte ten opzichte van de klassieke peilingen vindt Thevissen dat bij De Stemmenkampioen het aantal onbeslist meetelt. Daarom komt De Stemmenkampioen ook zo dicht in de buurt van de realiteit, aldus de prof. Thevissen onderkent een aantal nadelen. De peiling verloopt via het Internet, de werving van de deelnemers is niet eenvoudig, de loyalty van de stemmers en ten slotte het hele rumoer dat telkens opduikt als een uitslag bekendgemaakt wordt.

Eén aanwezige in de zaal vond dit ook een opperde dat men Thevissen geld zou moeten geven om ermee op te houden. Wat meteen de vraag doet rijzen of peilingen het stemgedrag van kiezers kunnen beïnvloeden? Thevissen vindt van niet. Peilingen brengen in tegendeel kiezers in de war en ze worden geweldig overschat.

B.C.

Viering in
het Egmontpaleis
in Brussel

De erfgenamen van

Op 14 juni 1846 werd de Liberale Partij gesticht, de eerste politieke partij van België. 160 jaar geleden kwamen op die dag 400 afgevaardigden uit het hele land samen in het Brusselse stadhuis om er de partijpolitieke basis te leggen voor het liberalisme. Deze historische gebeurtenis ging niet onopgemerkt voorbij en werd met enkele toespraken gevierd in het Egmontpaleis.

14 juni 1846, exact 160 jaar en twee dagen geleden werd in België de liberale partij opgericht. In Brussel werd op het eerste liberale congres een gemeenschappelijk politiek programma goedgekeurd. Dat programma telde welgeteld zes artikelen. "Die werden neergeschreven door Frère-Orban op de trein die hij nam van Luik naar Brussel", zo vertelde premier Guy Verhofstadt in zijn gelegenheidstoespraak. "Met meer inspiratie dan voorbereiding dus. Maar dit snel geschreven programma had een zeer grote verdienste. Het was namelijk het eerste document dat werd goedgekeurd door de twee strekkingen in de partij namelijk de conservatieve doctrinair en aan de ene kant en de progressieve radicalen aan de andere kant. De liberale partij was dus verdeeld voordat ze nog maar werd opgericht. Gelukkig zijn we tegenwoordig van die zaken definitief af...", zei de premier.

Tijd vooruit

De Liberale Partij was de eerste partij van België. Maar ook inhoudelijk was men toen zijn tijd vooruit. Niet toevallig was artikel één van het programma de hervorming van het kiesstelsel en artikel zes het verbeteren van de situatie van de klasse van arbeiders en behoeftigen. Nota bene twee jaar voor het Communistisch Manifest van Karl Marx. Het waren trouwens dezelfde liberale kopstukken die vijftien jaar eerder ervoor gezorgd hadden dat ons land de meest liberale grondwet van Europa kreeg.

VLD-voorzitter
Bart Somers
(foto Etienne Barthels)

Kamervoorzitter Herman De Croo, vice-premier en minister van Binnenlandse Zaken Patrick Dewael, minister van Buitenlandse Zaken Karel De Gucht en staatssecretaris Vincent Van Quickenborne (foto Etienne Barthels)

Maar de liberale partij mag dan wel dateren van 1846, het liberalisme zelf is veel, veel ouder, zo merkte Verhofstadt op. "Het Liberalisme leidde ons continent vanuit de middeleeuwen, over het humanisme naar de Verlichting tot de liberale democratische rechtsstaat waarin we vandaag in Europa leven."

Het liberalisme van de mensen

Het liberalisme is volgens de premier niet alleen een ideaal van liberalen maar van zovele burgers: "De geschiedenis van de tien nieuwe Europese lidstaten heeft dit toch bewezen. Niet wij zijn in '56 in Hongarije in opstand gekomen. Niet wij hebben de Praagse Lente of Solidarnosc op poten gezet.

En evenmin hebben wij de Berlijnse Muur ten val gebracht. Het waren die mensen zelf. Zij die onder de communistische dictatuur leefden. In armoede, vervolging, staatscontrole. Zij hebben in de naam van de vrijheid de moed gehad om recht te staan, in verzet te gaan. Zij hebben de Muur gesloopt en het IJzeren Gordijn neergehaald."

160 jaar liberalisme

“En dan zijn er nu mensen, en niet van de minsten, die vinden dat we deze moedige mensen, deze vrijheidsstrijders – want dat zijn ze – niet zo snel in de Europese Unie hadden moeten binnenlaten. Ik heb met deze visie als liberaal, als democraat en als Europeaan bijzonder veel moeite. We zouden immers fier moeten zijn dat deze mensen met het Europese ideaal voor ogen het communistische juk van zich af hebben kunnen schudden. Het is ook die overtuiging die mij doen zeggen dat de uitbreiding nog lang niet is afgelopen.”

“Er is maar één garantie opdat de landen niet meer tegen elkaar naar de wapens grijpen en dat is het lidmaatschap van de Europese Unie. We moeten ons bewust zijn van de impact van Europa, de liberale impact van Europa en we moeten daarnaar handelen. We moeten steun geven aan die mensen die vandaag of in de toekomst tirannen verdrijven en kiezen voor democratie. Daarvoor zijn we liberalen”, besloot de premier.

Commune-opstand

Annemie Neyts, minister van Staat en Europarlementslid, herinnerde eraan dat de bijeenkomst van de liberalen 160 jaar geleden voor enige ongerustheid zorgde: “Hun bijeenkomst wekte behoorlijk wat beroering, zoveel zelfs dat de Franse Koning Louis - Philippe een bezorgde brief richtte tot onze koning Leopold I, die tevens zijn schoonzoon was. “Deze vergadering herinnert me aan niets minder dan aan de commune van Parijs in 1792. Volgens mij is het niets minder dan een revolutionair samengestelde nationale conventie”, schreef hij.”

“In de voorbije honderd zestig jaar heeft de Belgische Liberale Partij vele gedaantewisselingen ondergaan”, verduidelikte Annemie Neyts. “Soms werd slechts de naam veranderd; soms verdween het predikaat “liberaal” om later terug te komen; andere wijzigingen waren veel meer fundamenteel. Zo gingen de Franstalige en Vlaamse Liberalen meer dan dertig jaar geleden uit elkaar en hebben ze elk een eigen liberale partij opgericht. Beide partijen weten zich echter schatplichtig aan de stichters van 1846 en beschouwen zichzelf als hun politieke erfgenamen.”

De voorzitter van de ELDR, de Europese Liberalen, zei ten slotte dat liberalen een ongebreideld geloof hebben in de mensen en hun kunnen. Vrijheid is essentieel voor de ontwikkeling van mensen. Dit was de basis in 1846 en het blijft ook de basis voor het liberalisme van vandaag. Vrijheid van per-

Premier Guy Verhofstadt
(foto Etienne Barthels)

sonen, kapitaal, goederen en diensten is bovendien het cement van de Europese Unie die een liberaal concept is. Een liberalere wereld

VLD-voorzitter Bart Somers zei dat de essentiële liberale beginselen uit 1846 vandaag nog altijd het hart zijn van de VLD: een democratische samenleving met een onafhankelijke overheid. Sindsdien is de wereld wel grondig veranderd: hij is liberaler geworden, wist Somers. Het liberalisme won het

uiteindelijk van het fascisme, nazisme en nationalisme.

Maar volgens de VLD-voorzitter is er nog werk aan de winkel. Autoritaire regimes onderdrukken nog honderden miljoenen mensen in armoede. “Het is dan ook onze plicht om het liberalisme blijven uit te dragen. Meer vrijheid, zowel op politiek als op economisch vlak kan de globale welvaart opkrikken”. Liberalisme is de oplossing voor armoede en onderdrukking in de

derde wereld. Liberalisme is de remedie tegen het religieuze fanatisme dat de kop opsteekt. Somers waarschuwde wel: “Ook in onze Westerse reactie op dit nieuwe religieuze fundamentalisme en daaruit voortvloeiende terrorisme, dreigen we onze eigen democratische waarden uit te hollen. In een poging om het terrorisme te counteren dreigen we soms zelf liberale verworvenheden op de helling te zetten. Schendingen van privacy in het kader van terrorismebestrijding moeten de absolute uitzondering zijn. En de rechtsstaat moet op elk moment gevrijwaard worden. We kunnen op dat vlak niet waakzaam genoeg zijn.” Liberalen hebben tevens de opdracht om de angst voor de nieuwe geglobaliseerde wereld, weg te nemen. Daarbij moet het groepsdenken bestreden worden: “Liberalen gaan uit van de uniciteit van elke mens, niet van de groep, het volk, het ras of de natie. Liberalen vertrekken van vrijheid, en er is geen vrijheid zonder diversiteit. Het antwoord op de multiculturele uitdaging is... liberalisme.”

Om ten tweede op economisch vlak concurrentieel te blijven, is ook “liberalisme” het antwoord voor Vlaanderen met een ondernemende, creatieve en innovatieve ingesteldheid. De overheid heeft als rol een gunstig ondernemingsklimaat te scheppen.

B.C.

Annemie Neyts, minister van Staat (foto Etienne Barthels)

STEMMEN TOT NADENKEN

Eerste themanummer van Sociumi

Met het eerste nummer in 2006 van het tijdschrift Perspectief pakt Sociumi uit met een themanummer dat volledig in het teken staat van de komende provincie- en gemeenteraadsverkiezingen.

Als beweging voor actief burgerschap laat Sociumi in dit themanummer mensen aan het woord die het gemeentef of het provinciebeleid volgen of bepalen. Mensen zoals Bruno Craps van Toemeka, een beweging die zich inzet voor een "verstaanbare" samenleving. In de aanloop van deze verkiezingen lanceert Toemeka haar campagne "Kies-Keurig 2006". Het artikel "Stemmen tot nadenken" lijnt thema's en begrippen af en situeert onze politieke democratie.

Het belicht uitvoerig de participatiegedachte. Marius Dekeyzer van Vaka/Hand in Hand sluit daarbij aan. Hij plaatst het asiel- en migratiebeleid op het gemeentelijk niveau. Nieuwko-

mers beschikken immers over tal van goede troeven voor elke gemeente zodat het er op aan komt hen echte kansen te bieden.

Een belangrijk deel van de inspraak en participatie verloopt zoals bekend langs gemeentelijke adviesraden. Lien Wauters van De Wakkere Burger plaatst ze voor de spiegel met hun sterke en zwakke kanten en schetst de mogelijkheden om de werking vanaf januari 2007 bij te sturen en zo meer te realiseren.

Zesde staatshervorming

Politicus Sas Van Rouveroij, tevens voorzitter van de Vlaamse Vereniging van Steden en Gemeenten (VVSG)

pleit onomwonden voor een zesde staatshervorming om aan steden en gemeenten nieuwe bevoegdheden toe te kennen. Ook uit het interview met VVSG-directeur Mark Suykens blijkt dat burgers betrekken bij het gemeentelijk bestuur gelijk staat met het versterken van de democratie. Kunst en democratie legt linken en kritische accenten tussen cultuur en democratie in een artikel over cultuurparticipatie.

Het interview met Johan Beke, provincieraadslid Oost-Vlaanderen en lid van de Raad van bestuur en het Bureau van de Vereniging van de Vlaamse Provincies, belicht de rol en werking van het provinciebestuur. Hij

geeft zijn visie over de toekomst van de provincies. Heel wat stof dus, die 'stemt tot nadenken'.

Geïnteresseerden kunnen dit themanummer bestellen bij vzw Sociumi: telefonisch (09/233.03.83) of via mail (sociumi.gerda@skynet.be). De prijs van dit themanummer (44 p.) bedraagt 3 euro (exclusief verzendingskosten).

Tentoonstelling: Déjeuner sur l'herbe

Het Herman De Croo-centrum organiseert een uitzonderlijke tentoonstelling in de Vlaamse Ardennen.

Op initiatief van het Herman De Croo-Centrum en onder het peetvaderschap van Panamarenko en de artistieke leiding van curator Stef Van Bellingen, brengt "Déjeuner sur l'herbe" hedendaagse kunst in de pittoreske omgeving van de Vlaamse Ardennen. Internationaal gereputeerde kunstenaars als Guillaume Bijl, Peter Buggenhout, Honoré d'O, Jan Fabre, Philip Huyghe... presenteren hun kunstwerken op vijf merkwuurwaardige locaties.

Zij worden versterkt met een selectie uit

het aanstormende talent van het Hoger Instituut voor Schone Kunsten (HISK) uit Antwerpen/Gent en de artistieke postgraduaat-opleiding Sint-Joost uit Breda. De titel van de tentoonstelling "Déjeuner sur l'herbe" verwijst naar het beroemde schilderij van Edouard Manet. Elke bezoeker wordt bij deze artistieke promenade uitgenodigd tot een picknick in dit landelijke kader. Het onverwachte, nomadische en avontuurlijke wat elke stap met zich meebrengt, is tegelijk karakteristiek voor de hedendaagse kunst. De idyllische omgeving leidt tot

kunstwerken waarin landschap, identiteit, mise-en-scène, zintuiglijkheid, het naakt, escapisme, consumptie of de zucht naar harmonie de leidraad vormen.

De tentoonstelling loopt gedurende de maand juli en is geopend tijdens het weekend, tussen 11 en 19 uur. Zij is gratis toegankelijk. Verdere info: info@dejeunersurlherbe.be of algemeen coördinator René Lietar, Bruggestraat 21, 9690 Kluisbergen, tel. 055/388297, fax 055/385741.

NEW YORKSE NACHTEN

Herman Portocarero: diplomaat en begenadigd romanschrijver typeert New York op een geestige en cynische manier.

Herman Portocarero schrijft roman over de 'Big Apple'

Schrijvende diplomaten, ze namen vaak het voortouw als schrijver. Van Rubens-de-diplomaat (jawel, lees de schitterende, onthutsende 'De brieven van Rubens' van Leen Huet!) tot Jan Albert Goris, alias Marnix Gijsen. Om maar te zwijgen over de tientallen Britse beroepsdiplomaten die niet zelden hun job combineerden met het schrijven van romans, meestal gesitueerd in de al dan niet exotische oorden waar ze werkzaam waren.

Sinds enkele decennia schrijft bij ons ook de intussen 54-jarige Herman Portocarero, als diplomaat gestationeerd in Parijs, Addis Abeba, Kingston, New York en andere

interessante locaties, intrigerende boeken waarin hij zich nadrukkelijk afzet tegen de traditionele roman die zich te veel zou toeleggen op een imitatie van de alledaagse werkelijkheid.

Met een naam als Portocarero moet een mens uiteraard carrière maken in Spaanssprekende continenten. Zijn voorouders zijn terug te vinden in Centraal- en Zuid-Amerika en in Europa, maar in België zag Herman Portocarero het levenslicht. Hij studeerde rechten en was een tijdje werkzaam als stagiair-advocaat. Hij koos, gedreven door zijn 'onrustig bloed' voor een loopbaan in de diplomatie. Als auteur debuteerde hij in Parijs met een Franse roman die weinig aandacht kreeg en door zijn uitgever uit de handel werd gehaald!

Debuut met veel bijval

Zijn Nederlandstalig debuut dateert van 1984 met 'Het anagram van de wereld', een allegorie gebaseerd op het samengaan van een detectiveverhaal, een liefdesroman, een meditatie over verlangen en vervulling en een soort pamflet tegen officiële waarhe-

den. Een debuut dat veel bijval kende. Het bleek het eerste deel te zijn van een vierdelige cyclus, die verder bestaat uit 'Door de naamloze vlakte' (1985, het relaas van een tocht door oostelijk Ethiopië, in het voetspoor van de dichter Rimbaud), 'De voornamen van de maan' (1986) en 'De eeuw die Beiroet heet' (1987, waarin Portocarero een intrige verbindt met beschouwende elementen. Vooral dit vierde 'deel' van de cyclus is bijzonder ambitieus: het brengt een uitvoerige, intrigerende synthese van zijn wereldbeeld, waarin cultuurpessimisme, vrijheidsdrang en de condition humaine van groot belang zijn. Stuk voor stuk zijn dit boeken met een sterke thematische samenhang die zich vooral uit in tegenstellingen als die tussen schijn en werkelijkheid, mannelijke ratio en vrouwelijke intuïtie, cultuur en natuur, macht en hypocrisie, toeval en noodlot.

Na al die jaren blijft Portocarero een zwak hebben voor romancycli. Zijn recentste roman, 'New Yorkse nachten', eerder dit jaar verschenen, vormt weer het deel van een trilogie, volgens de auteur weldra gevolgd door 'Nachten in Kingstone' en 'Nachten in Haïti'. Zoals meestal in Portocarero's vroegere romans zijn in 'New Yorkse nachten' weer heel wat persoonlijke ervaringen

verwerkt, naast 'journalistiek' feitenmateriaal. Hoofdpersonage is Nightman, een wat bizar alter ego van de auteur, naar eigen zeggen "qua motivering en overtuiging voor tachtig procent mezelf, ook hoe ik mijn intuïtie gebruik".

Donkere nightclubs

Als lezer maak je kennis met de meest diverse bewoners van New York in de New Yorkse 'echte' buurten, New Jersey, de penthouses van de East Side van Manhattan, Newark, de donkere kaden van Brooklyn, Central Park, de nachtclubs (erg belangrijk in het oeuvre van Portocarero), het diplomatenbestaan, de lange uren overdag. Het verhaal is een eigenzinnige, literaire detective, maar in eerste instantie een cynische, soms geestige maar meestal grootse ode aan de stad New York. Portocarero schreef eerder al eens een boek over New York ('Domino', ook zo'n meeslepende literaire thriller waarin op speelse wijze de mechanismen van toeval en noodlot worden onderzocht) maar deze 'New Yorkse nachten' is gesitueerd in het post 9/11 New York met New Yorkers die waardig en solidair reageren zonder vergeldingsideeën.

De Big Apple is opnieuw het decor, een

microcosmos waarin alle menselijke deugden en gebreken, gevoelens en frustraties zijn terug te vinden. Hoewel geld, macht en intriges er centraal staan is het opvallend hoe optimistisch de New Yorker blijft. Terloops verwijst Portocarero met sympathie naar de corrupte Boss Tweed (1823-1878), begonnen als vrijwillig brandweerman, maar opgeklimmen tot vakbondsleider, senator en zowat de spoortrekker van de latere Democratische Partij. Wanneer Portocarero de politieke toer opgaat, groeit zijn cynisme. Zo wordt in het New York van vandaag de traditionele maffia weggedrumd door de Jamaicaanse en Haïtiaanse 'connecties'. Het Nightman-personage werkt, net als de auteur, niet alleen beter 's nachts, het voelt zich dan ook beter. Net als Portocarero geraakt Nightman oververzadigd van New York. De schrijver werkte er overdag jarenlang als diplomaat voor de Verenigde Naties: het beeld dat hij van deze 'stad in de stad' schetst, is niet bepaald mooi.

Toch zijn dit geen memoires van een diplomaat. Die komen er beslist later aan, "maar niet zolang ik nog actief in het beroepsleven sta...de discretie en deontologie ter wille..."

John RIJPENS

Ze kunnen en willen geen afstand nemen

(De auteur is kernlid van de onafhankelijke denktank Liberales)

'Skinheads en neonazi's zijn al lang niet welkom in de partij', zo zei voorzitter Frank Vanhecke op het laatste congres van het Vlaams Belang. En ook Filip Dewinter stelde in De Zevende Dag dat er binnen zijn partij geen plaats is voor extremisten. Hiermee proberen de VB-leiders afstand te nemen van de gruwelijke moordaanlag van Hans Van Tamsche die vanuit racistische motieven drie mensen neerschoot in Antwerpen. Deze uitspraken komen te laat en zijn te beperkt. Zoals de oma van de vermoorde Luna op de begrafenis zei: 'Er is een ideologie die dit mogelijk maakt'.

Geschiedenis leert

De leiders van het Vlaams Belang zeggen dat ze al lang afstand hebben genomen van dergelijke extremisten, maar een blik op de geschiedenis leert ons dat dit niet klopt. In het verre en recente verleden hebben de VB-leiders zelden of nooit afstand genomen van leden en sympathisanten die er extreme ideeën op nahielden. Zelden of nooit keerden ze zich tegen partijmensen die standpunten innamen die ronduit weerzinwekkend waren en zijn.

Het is nochtans uit die extreme middens dat mensen met Vlaams Belang sympathieën criminele feiten pleegden zoals een gemeenteraadslid voor de partij in Dilsen-Stokkem die allerlei drugs aan minderjarigen verkocht. Een gemeenteraadslid voor het Vlaams Blok in Sint-Gillis-Waas die met zijn revolver vier mensen neerschoot in een café in Sint-Pauwels. En een Vlaams parlementslid dat zijn vrouw op straat bont en blauw had geslagen. Van hén heeft de partij direct of na enige tijd afstand genomen.

Maar in tal van andere gevallen zweeg de partij. Zo richtte het Vlaams Belang wel zijn pijlen op de aanwezigheid van de toenmalige minister Johan Sauwens op de viering van het Sint-Maartensfonds in de zaal Alpheusdal in Antwerpen, maar zweeg over de aanwezigheid van eigen vertegenwoordigers. Naast Sauwens waren ook Wim Verreycken, Francis Van den Eynde, Xavier Buisseret, Pieter Huybrechts en Hilde de Lobel aanwezig. Samen luisterden ze naar het gedicht Die Glocken von Stalingrad en naar liederen als het Vlaamsch Legioen en Alte Kameraden. Nooit nam de partij hier afstand van.

Het Vlaams Blok, later het Vlaams Belang, nam nooit afstand van Bert Eriksson, een gewezen nazi die Hitler enkel verweet dat hij de oorlog verloren had. In het Vlaams Belang Magazine van eind 2005 verscheen een heus 'in memoriam' waarin de gewezen VMO-voorman werd omschreven

als een 'belangrijke persoon uit de Vlaamse Beweging'. Geen woord van kritiek, geen vorm van afstand, alleen hagiografische bewondering voor een vechtersbaas die tal van mensen in elkaar sloeg. Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 1988 organiseerde de partij een congres in Deurne onder de slogan 'Rechts zonder complexen'. Naast Karel Dillen zat op de eerste rij Jef François die tijdens de oorlog de leiding had over de Algemene SS-Vlaanderen. Een collaborateur die na de oorlog ter dood veroordeeld werd en hiervoor acht jaar had vastgezeten. Jef François was een echte neonazi. Bij zijn begrafenis kwamen diverse Vlaams Bloklers hem eren, onder wie het Gentse kamerlid Francis Vanden Eynde. Nooit nam de partij afstand van pure fascistische als Eriksson en François.

Trommels op de weide

De extreem rechtse partij nam geen afstand van de tientallen leden van Voorpost en het Vlaams Nationaal Jeugdverbond die in 1996 onder leiding van senator Wim Verreycken de IJzertoren bestormden. Ze duwden de genodigden uit de weg, ook vrouwen en kinderen. Enkele mandatarissen van de CVP en de Volksunie onder wie Bert Anciaux met zijn kinderen op de arm kregen toen forse elleboogstoten. Voorpost-leider Luc Vermeulen trok met zijn troepen van NSV en VNJ naar het monument zelf. Ze stapten op de kadans van de trommels over de weide naar het spreekgestoelte. Het was alsof ze de Franse Bastille bestormden en de onafhankelijkheid van Vlaanderen met de blote hand wilden afdwingen. Op televisie was duidelijk te zien hoe Wim Verreycken via zijn telefoon opdrachten gaf aan zijn medestanders om naar voor te stormen. Nooit werd Verreycken daarvoor terecht gewezen door de leiders van het VB.

"Holocaustzwendel"

In het programma Netwerk op de Nederlandse televisie had Roeland Raes het cijfer van zes miljoen dode

joden tijdens de Tweede Wereldoorlog betwist, zijn twijfels geuit over de systematiek van de uitroeiing en gezegd dat men een halve eeuw na de oorlog moest ophouden met de schuld bij de Duitsers te leggen. In feite vond hij de vernietigingskampen en de Holocaust fel overdreven. Daarmee vertelde de ondervoorzitter van het Vlaams Blok alleen maar wat hij al jarenlang dacht. In het extreemrechtse tijdschrift Dietsland-Europa schreef hij dat die ganse 'holocaustzwendel' werd aangeroerd door sluwe zakenlui. Hij recenseerde het boek *The Hoax of the Twentieth Century: The Case Against the Presumed Extermination of European Jewry* van Arthur Butz, een notoire ontkenner van de Holocaust, en noemde het een 'voortreffelijk' werk. En toen het blad Haro een themanummer uitbracht onder de titel 'Holocaust... hoe lang nog?' waarin de judeocide werd ontkennd, bestempelde Raes dit als 'het passende antwoord op de door links en Israëlsche kringen geïnspireerde anti-Duitse en anti-rechtse hetze!' Meermaals verwees hij met instemming naar het werk van de Franse negationist Robert Faurisson die de Holocaust ontkennde en de echtheid van de dagboeken van Anne Frank in vraag stelde. Roeland Raes moest zijn mandaat inleveren maar werd nadien nog regelmatig opgemerkt in de lokalen van de partij. Nooit nam de partij afstand van hem.

En wat te denken van de sympathie van Vlaams Blok leiders voor andere Holocaust-ontkenners? Zoals voor Léon Degrelle aan wie Koen Dillen, de zoon van Karel, een vriendschappelijk bezoek bracht. Voor Filip Dewinter die stralend op de foto ging met Jean Marie Le Pen die de gaskamers een détail uit de geschiedenis noemde. Voor Marie-Rose Morel die gewillig en breed lachend op de foto ging met Volen Siderov, de voorzitter van de Bulgaarse racistische partij Ataka die oproept tot actie tegen de Roma-zigeuners en die deelneemt aan internationale meetings ter ontkenning van de Holocaust. Die foto is nog steeds te

'bewonderen' op de website <http://www.vlaamsbelang.org/index.php?p=0&id=1144>. Nooit heeft de partij hiervan afstand genomen.

Even ontluisterend waren de getuigenissen van gewezen leden van het Vlaams Belang in het programma Koppen op VRT op 23 mei 2006. Daarin bekenden voormalige bestuursleden dat skinheads wel degelijk de bewakingsgroep vormden voor de betogingen en activiteiten van het Vlaams Blok (Belang). Die skinheads waren er ook op de meetings van de partij aan de IJzertoren en op de zogenaamde IJzerwake. Nooit werden ze door de partij genegeerd, laat staan afgewezen.

Wim Verreycken deed in 1997 het voorstel om de Generaal Drubbelstraat in Berchem om te dopen tot de Ward Hermansstraat. Ward Hermans was een fanatieke nazi. Bij het begin van de oorlog nam hij ontslag uit het VNV omdat hij ze niet radicaal genoeg vond en richtte de Algemeene-SS-Vlaanderen op en werd hoofdredacteur van *De SS-Man*, waarin hij zijn groot-Duitse overtuiging verkondigde en zich nog meer dan vroeger keerde tegen de joden. Na de oorlog werd hij ter dood veroordeeld, maar in 1955 kwam hij al vrij en schreef hij essays en gedichten over de zelfmoord van het 'Westers Burgerdom' en verheerlijkte hij de strijd aan het Oostfront en het nationaal-socialisme. In april 2002 zei Antwerps gemeenteraadslid Christel Crauwels dat de allochtone jongeren als ratten uit de riolen kwamen, een passage die letterlijk kwam uit de nazistische film *Der Ewige Jude*. Nooit heeft de partij afstand genomen van deze uitspraken van Wim Verreycken en Christel Crauwels.

Het Vlaams Belang kan er geen afstand van nemen en wil dat ook niet. Daarvoor zitten de leiders te vast in de collaboratieretoriek van het verleden. Daarvoor zijn ze te afhankelijk van de vele schimmige randorganisaties die ze als hun natuurlijke kweekvijver beschouwen.